

Onverschilligheid – wie daaraan lijdt, sterft voor zijn tijd

De Limburger 8-11-2025

Poëzie is magie in woorden. Eén zin kan je laten stilstaan, laten glimlachen of iets laten voelen wat je niet kunt uitleggen. En dat talent om met taal te raken, vind je volop in Limburg. Misschien kan het hier wel beter gedijen dan in de Hollandse polder. Ik moet vaak denken aan de Franse dichter Paul Verlaine die ooit Den Haag bezocht. Hij schreef over het monotone, vlakke land dat de geest verlamt (zijn woorden). Daar, zei hij, word je niet snel poëtisch van – je gaat er van gapen. Nee, dan Limburg. Hier heb je heuvels, heide, carnaval; en een zangerige volkstaal die vanzelf uitnodigt tot rijm en ritme.

Toch is er iets gek aan de hand. In het westen van het land struikel je bijna over de poëzie in de openbare ruimte – op gevels, muren, stoepen, bankjes. Maar in Limburg is straatpoëzie nog altijd een ondergeschoven kindje. Wie de cijfers bekijkt op de website over straatpoëzie van de Universiteit Utrecht, ziet hoe scheef de verdeling is: van de 3773 voorbeelden in Nederland staan er een fractie in onze provincie.

Gelukkig is Maastricht bezig met een inhaalslag. Die is zeker ook te danken aan twee taalgevoelige burgemeesters: Philip Houben en Annemarie Penn-te Strake, beiden zelf geen onverdienstelijke dichters. Niet verwonderlijk dat zij ter sprake komen in dat prachtige boek van Peter Pluymen, oud-beleidsambtenaar bij de gemeente. Zijn onlangs verschenen *Het Staat Geschreven In Maastricht* bundelt 133 teksten die door de hele stad zijn te vinden. Pluymen neemt de lezer mee langs gevels, pleinen, straten en graven. En hij vertelt over de dichters en de kunstwerken waarin of waarop hun woorden zijn vereeuwigd. Fraaie zwart-wit foto's illustreren het geheel.

Zijn boek maakt nieuwsgierig. Je wilt zelf gaan kijken. Zo wordt het een soort kruising tussen bloemlezing en stadswandeling. Heel nodig, althans voor mij. Eerlijk is eerlijk: de meeste gedichten die Pluymen beschrijft, kende ik niet eens. Mijn favoriet, aan de Patersbaan, is van de jonge verzetsstrijder Jaap Sickenga. Hij werd opgepakt en door de Duitse bezetter ter dood veroordeeld. Luttele dagen voor zijn executie (11 mei 1942) schreef hij:

Ons bedreigt 'n andere dood

dan het lood.

Onverschilligheid, wie daaraan lijdt,

sterft voor zijn tijd.

Straatpoëzie op haar best: zinnen die blijven hangen, midden in de stad.

Misschien is dat wel de les: poëzie hoeft niet in boeken te wonen. Ze mag op straat leven, in steen of staal gegrift. Dankzij Pluymen weten we nu waar we in Maastricht moeten kijken. Nu de rest van Limburg nog. Volgens de teller van de Utrechtse website zijn er daar zo'n 130 staaltjes van straatpoëzie te vinden. We zouden graag willen weten wat, waar en waarom. Als je dát eenmaal ontdekt, kun je er niet meer onverschillig aan voorbij lopen.